

Lovisa Wassbäck
Avfall/Utdredning

REMISSVAR

Till: Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar avseende NV:s skrivelser *Förenklingar och förbättringar i spårbarhetssystemet för farligt avfall och Framställan om att införa spårbarhet för långlivade organiska föroreningar i avfall*, dnr KN2026/00593

Sammanfattning

Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) välkomnar Naturvårdsverkets ambition att förenkla och förbättra spårbarhetssystemet för farligt avfall. Dock önskar bolaget vissa förtydliganden och kompletteringar samt föreslår alternativa utformningar i vissa frågor. Avseende spårbarhet för avfallsflöden innehållande POPs har bolaget vissa invändningar mot förslagets utformning.

Bakgrund

Klimat- och näringslivsdepartementet har bjudit in SVOA att lämna synpunkter på remissen av två skrivelser från Naturvårdsverket. Den ena avser förslag på förenklingar och förbättringar i spårbarhetssystemet för farligt avfall kopplat till transportdokument, anteckningsskyldighet och skyldighet att lämna uppgifter till avfallsregistret. Den andra skrivelsen avser ändringar i avfallsförordningen för att införa spårbarhet för avfall som innehåller POPs (långlivade organiska föroreningar) i enlighet med kraven i EU:s så kallade POPs-förordning. Förslagen har tagits fram som del i regeringsuppdraget om att förenkla regelverk i syfte att minska regelbördan för företag.

SVOA har även inhämtat och beaktat synpunkter från Stockholms stads miljöförvaltning (dnr 2026–13024). Detta underhandsyttrande återfinns i sin helhet i bilaga 1.

Synpunkter avseende förslaget på förenklingar och förbättringar i spårbarhetssystemet för farligt avfall

SVOA ser positivt på förslagen som helhet, men har vissa önskemål om förtydliganden och anpassningar.

6.1 Förslag att förenkla och förbättra bestämmelserna om spårbarhet för farligt avfall i 6 kap. avfallsförordningen

SVOA delar bilden av att dagens dokumentationsskyldigheter innebär en administrativ utmaning för verksamheter och ser positivt på att transportanteckning och mottagaranteckning införs som förenkling. Vägning sker ofta först när avfallet nått mottagaren, men rutiner för att väga avfallet redan vid hämtningen bör ändå finnas eftersom det är ett krav för transport av farligt gods enligt undantaget för "värdeberäknad mängd".

Delförslag 6.1.1 Anteckningsskyldighet och transportdokument ersätts med transportanteckning för den som transporterar eller lämnar ett farligt avfall

Ansvar för att ta fram transportanteckning

SVOA anser att det föreslagna gemensamma ansvaret mellan avfallslämnare och transportör riskerar att skapa otydlighet eftersom det inte framgår tydligt vem som ansvarar för uppgifternas riktighet eller rapportering. Eventuellt ansvarsutkrävande förutsätter tydlig ansvarsfördelning.

SVOA föreslår att transportören ska göras ansvarig för att ta fram transportanteckningen. Eftersom Naturvårdsverket i sin skrivelse uttryckligen föreslår att det är transportören som ska påföras miljö sanktionsavgift om transportanteckning inte tas fram eller om uppgifterna lämnas för sent till avfallsregistret, bör transportören ensam ansvara för att transportanteckningen tas fram, jfr skrivningar på s. 41 och 59 i skrivelsen. Samtidigt bör det tydligt framgå att avlämnaren ansvarar för att ge tillräcklig information om avfallets sammansättning för att transportören ska kunna göra en korrekt klassning.

Tidsfrist för rapportering till avfallsregistret

SVOA ser positivt på att tidsfristen för transportanteckningen förlängs till fem arbetsdagar, men anser att det tydligt behöver framgå hur dagarna räknas. Om tidsfristen i stället anges som kalenderdagar bör den förlängas för att inte mottagaren ska få orimligt kort tid att ta fram mottagaranteckning från det att uppgifter från avfallslämnaren/transportören erhållits.

Tidsfristen behöver ta i beaktande den tidsåtgång som krävs för att gå igenom mottaget avfall för att kunna rapportera korrekt samt ändra vikter och avfallskoder, till exempel i de fall avfall behöver monteras isär på grund av att det farliga avfallet är inbyggt. Även om det finns möjlighet att göra korrigeringar i efterhand så medför det en ökad administration.

Delförslag 6.1.3 Identifikationsnummer för en transport införs

En fråga som inte behandlas i förslaget är hur länge ID-numret ska följa med avfallet. Avfall transporteras ofta från avfallslämnaren, via mellanlager och därefter till slutbehandling. På mellanlagret kan avfallet sorteras vidare och aggregeras på ett sätt som gör att spårbarheten försvinner. Bolaget efterfrågar ett förtydligande av om ID-numret är tänkt att följa avfallet hela vägen eller inte. Ett eventuellt krav på att spårbarheten ska finnas i hela kedjan skulle medföra radikala förändringar av arbetssättet på mellanlager för farligt avfall.

Delförslag 6.1.6 Undantag vid transport av eget avfall som uppstått till följd av installations-, underhålls-, eller annan serviceverksamhet

SVOA tillstyrker förslaget och bedömer att de föreslagna volymgränserna är rimliga. Bolaget ser dock problem med den uppräkningslista av vissa typer av verksamheter som förslaget nu baseras på. Bolaget förordar lydelsen *"transport av farligt avfall som producerats i Sverige och som transporteras inom samma verksamhet utan att överlåtas till någon annan aktör eller till slutlig behandling"* istället för att nämna vissa typer av verksamheter. Ovan, av SVOA förordad skrivning, skulle inkludera interna transporter och minska risken för feltolkningar utifrån typ av verksamhet. Som alternativ till ändrad lydelse förutsätts ett förtydligande av vilka typer av "andra liknande serviceverksamheter" som avses.

Delförslag 6.1.7 Förenklad anteckningsskyldighet för gemensamma avfallsutrymmen

SVOAs bedömning är att ändringen inte torde vara nödvändig, men har inte några invändningar mot förslaget. Bolagets erfarenhet är att verksamheter vanligtvis är nogga med att farligt avfall hålls isär i gemensamma avfallsutrymmen, för att undvika att behöva betala för andras farliga avfall. Om en verksamhet saknar tillgång till våg går det ofta att lösa med att transportören väger respektive verksamhets avfall vid hämtningen. Eftersom avfallslämnaren inte behöver rapportera förrän senare kan uppskattade vikter antecknas först och sedan justeras när underlag erhållits från transportören.

Delförslag 6.1.9 Undantag avseende farligt avfall som har producerats av hushåll

Undantag för vissa transporter av avfall som producerats av hushåll

SVOA ser positivt på begreppet "insamlingsplats" eftersom det kan omfatta alla mottagningspunkter och inte enbart återvinningscentraler. Dock riskerar formuleringen *"insamlingsplats som inte är en behandlingsanläggning"* att bli otydlig. På många återvinningscentraler utförs även viss behandling, exempelvis förberedelse för återanvändning. Vidare finns kommuner/kommunförbund med anläggningar som tar emot farligt avfall från privatpersoner och företag och utför viss behandling av avfallet. Undantaget bör omfatta även dessa anläggningar. Bolaget förordar en ny lydelse *"insamlingsplats, där avfall tas emot direkt från hushåll"* samt ett förtydligande att insamlingsplats kan vara mobil eller fast, bemannad eller obemannad.

Undantag för viss insamling av farligt avfall från hushåll inom ramen för producentansvar

SVOA tillstyrker förslaget och ser positivt på att det förenklas för verksamheter som tar emot elektronikprodukter med producentansvar. Undantaget bör dock hänvisa generellt till alla de producentansvar som listas i 1 kap. 10 § avfallsförordningen.

6.2 Förslag om ändringar i bestämmelser om miljöskatt

SVOA anser att både nuvarande system och Naturvårdsverkets förslag brister i proportionalitet eftersom flera mängdbeslut kan fattas samtidigt, utan möjlighet till jämkning. Att en klassificering ändras när mottagaren hanterar avfallet behöver inte betyda att den ursprungliga klassificeringen var fel, bara att mottagaren bedömde på ett annat sätt. Klassificering av avfall innebär ofta en serie bedömningar som mynnar ut i den lämpligaste koden.

För att skapa en rättssäker reglering krävs en tydligare differentiering, där krav och avgifter står i proportion till risk, mängd och miljöpåverkan. Bolaget gör bedömningen att det även behövs en möjlighet i miljöbalken för överinstanser att jämka oproportionerliga avgiftsbeslut. Som komplement eller alternativ bör det i förordningen om

miljösanktionsavgifter sättas ett tak för hur många avgiftsbeslut som kan fattas samtidigt. Verksamhetsutövare bör även – i likhet med vad som gäller för viten – ges tid för rättelse innan nya avgifter tas ut för upprepade överträdelser.

6.3 Förslag om ikraftträdande och övergångsbestämmelser

SVOA anser att nya regler inte bör träda i kraft innan digital infrastruktur, funktionalitet och vägledning är fullt utvecklat och testat. Det gäller särskilt förslaget om POP-rapportering.

6.4 Bedömning av nödvändiga anpassningar i avfallsregistrets digitala infrastruktur

SVOA ser positivt på en fortsatt utveckling av den digitala tjänsten eftersom ett fungerande digitalt stöd är avgörande för hela systemets framgång. Utan väl fungerande e-tjänster, API:er och möjlighet att se, rätta och bekräfta uppgifter riskerar systemet att bli ännu mer administrativt betungande. Verksamheter måste kunna återanvända data, få aviseringar, kontrollera vad ombud rapporterat och enkelt kunna bekräfta senare aktörers ändringar/rättelser. I dagsläget saknas flera av dessa funktioner, vilket gör att kraven i praktiken blir svåra att uppfylla.

Synpunkter på förslag avseende spårbarhet för POPs (långlivade organiska föroreningar)

SVOA instämmer i att det är viktigt att få bättre spårbarhet för avfallsflöden innehållande POPs, men har vissa invändningar mot förslagets utformning.

Kraven innebär i praktiken att varje aktör, inklusive småföretag och kommuners mottagning vid återvinningscentraler, förväntas identifiera komplex kemisk sammansättning i varje objekt, såsom exempelvis textil, kablar och stekpannor. Det är ofta praktiskt omöjligt att avgöra om avfallet innehåller POPs över gränsvärdena utan en omfattande provtagning.

Vid mottagningen på kommunens återvinningscentraler saknas möjlighet att provta det avfall som kommer in med avseende på POPs. Det innebär att stora mängder avfall skulle behöva klassificeras som potentiellt POP-innehållande, för att provas i senare led. Detta skulle i sin tur medföra att stora mängder avfall, åtminstone initialt, felaktigt hanteras som farligt avfall, med stora extrakostnader som följd. Ytterligare en risk är att avfall som kan misstänkas innehålla POPs "göms", vilket urholkar systemets värde. SVOA kan inte se att dessa troliga konsekvenser har bedömts i Naturvårdsverkets analys.

SVOA föreslår att förslaget om POPs omarbetas, så att kraven omfattar avfall med ett bekräftat innehåll av POPs över koncentrationsgränsen. Dessutom bör undantag från, eller nedsättning av, sanktionsavgift finnas för aktörer som saknat kunskap om innehållet, men i övrigt hanterat avfallet korrekt.

Christian Rockberger
Verkställande direktör

Bilaga

1. Underhandsytttrande, Miljöförvaltningen Stockholms stad